

De organisator is een feitelijke vereniging

Het Vergunningsbesluit van 22 november 2013 legt een aantal specifieke voorwaarden op voor feitelijke verenigingen die kinderopvang voor baby's en peuters organiseren. De feitelijke vereniging moet:

- een **ondernemingsnummer** hebben **op naam van de feitelijke vereniging zelf**, bovenop de individuele ondernemingsnummers van de leden (artikel 6 en 52);
- een **samenwerkingsovereenkomst** hebben met een aantal minimale bepalingen (artikel 7 en 53).

WAT IS EEN FEITELIJKE VERENIGING?

Als meerdere natuurlijke personen en/of rechtspersonen zich verenigen om kinderopvang te organiseren zonder dat de vereniging een rechtspersoon is, spreken we van 'een feitelijke vereniging'.

Dit betekent dat een feitelijke vereniging bestaat uit minstens twee leden. Als er slechts twee leden zijn en één van hen verlaat de feitelijke vereniging, houdt de feitelijke vereniging op te bestaan.

Het zijn de individuele leden die zich persoonlijk verbinden tot de verplichtingen van de vereniging. Zij zijn hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk. Doordat de feitelijke vereniging geen juridische grond heeft, kan zij geen verbintenissen aangaan, geen eigendommen bezitten, geen schenkingen of legaten aanvaarden.

Een feitelijke vereniging moet een eigen ondernemingsnummer hebben :

- als er personeel wordt tewerkgesteld en er dus RSZ-plicht is
- OF
- er BTW-plicht is (kinderopvang is niet BTW-plichtig)
- OF
- ze kinderopvang voor baby's en peuters wil organiseren.

Werken onder de vorm van een feitelijke vereniging is vrij eenvoudig, maar houdt risico's in. Aangezien een feitelijke vereniging geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft, heeft **elk lid de verantwoordelijkheid** ten aanzien van de overheid en de gezinnen. De aansprakelijkheid wordt verdeeld tussen de leden op basis van de verdeelsleutel die in de overeenkomst werd vastgelegd. In verhouding tot dat deel kan het volledige persoonlijke vermogen worden aangesproken voor eventuele schulden van de vereniging.

OPGELET VOOR SCHIJNZELFSTANDIGHEID!

Als je als zelfstandigen samenwerkt mag er geen hiërarchisch verband zijn. Als je kinderopvang organiseert moet je een samenwerkingsovereenkomst afsluiten, wat helemaal iets anders is dan een arbeidsovereenkomst. Als je een arbeidsovereenkomst afsluit werk je in dienstverband en ben je dus geen zelfstandige.

Is er toch een hiërarchisch verband tussen de leden dan betekent dit dat er misbruik wordt gemaakt van het statuut van zelfstandige. De Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid kan hierover een onderzoek instellen

De algemene criteria die gehanteerd worden om te bepalen of iemand wel degelijk als zelfstandige actief is zijn:

- zelfstandigen hebben de vrije wil om al dan niet te werken;
- zelfstandigen bepalen zelf wanneer ze het werk uitoefenen;
- zelfstandigen hebben de vrije keuze om te bepalen hoe ze hun werk en taken organiseren;
- niemand mag over een zelfstandige de controle uitoefenen.

Wanneer Zorginspectie en/of Kind en Gezin zich vragen stelt over de manier waarop binnen een feitelijke vereniging wordt samengewerkt en is er mogelijk sprake van schijnzelfstandigheid, dan is Kind en Gezin genoodzaakt dit voor verder onderzoek over te maken aan de Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid. Kind en Gezin is hiervoor niet bevoegd.

Heb je als lid van de feitelijke vereniging twijfels over je eigen statuut, bijvoorbeeld of je wel echt als zelfstandige op gelijkwaardige basis samenwerkt met andere zelfstandigen, kan je terecht bij de FOD Sociale Zekerheid, Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie via de website www.commissiearbeidsrelaties.belgium.be of bij UNIZO

DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

De samenwerkingsovereenkomst regelt de samenwerking binnen de feitelijke vereniging.

Om te voldoen aan de vergunningsvoorwaarden, moet de samenwerkingsovereenkomst een aantal minimale gegevens bevatten¹:

- **De exacte samenstelling van de feitelijke vereniging**

Bij de oprichting van de feitelijke vereniging worden alle leden vermeld, met vermelding van:

- de identiteit
- het ondernemingsnummer
- de rechtsvorm
- het rijksregisternummer (enkel voor natuurlijke personen)
- het werkregime: dit is het aantal uur dat de leden van de feitelijke vereniging werken in de kinderopvanglocatie bv. 40 uur per week

- **De verdeelsleutel tussen de personen die deel uitmaken van de feitelijke vereniging**

¹ Artikel 53 van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013

In deze rubriek leg je vast op welke manier de verkregen netto-inkomsten en eventuele subsidies worden verdeeld over de leden.²

- **De persoon of personen die 'handelingsbekwaam' zijn om de feitelijke vereniging te vertegenwoordigen**

Deze persoon (of personen) heeft (hebben) volmacht om de feitelijke vereniging te vertegenwoordigen en rechtsgeldig namens de gehele feitelijke vereniging op te treden.

In de samenwerkingsovereenkomst moet:

- ofwel de naam of namen van deze persoon of personen zijn vermeld;
- ofwel de werkwijze opgenomen zijn rond de aanstelling van de vertegenwoordiger(s). In dat geval wordt de aanstelling van de vertegenwoordiger bevestigd in een apart aanstellingsbesluit. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit een schriftelijke verklaring dat werd ondertekend door het vereiste aantal leden, volgens de bepalingen uit de samenwerkingsovereenkomst/de statuten.

De persoon of personen die ten opzichte van derden, waaronder Kind en Gezin, optreden als vertegenwoordiger van de feitelijke vereniging, kunnen hoofdelijk en onverdeeld **aansprakelijk** gesteld worden bij alle betwistingen of terugvorderingen rond de toegekende subsidie (Rekendecreet van 8 juli 2011 artikel 55).

- **De persoon die de verantwoordelijke is**

De verantwoordelijke zorgt voor de kwaliteitsvolle, dagelijkse werking van de opvanglocatie³.

De organisator wijst deze verantwoordelijke aan.

Ook als je met meerdere verantwoordelijken werkt, moet je per kinderopvanglocatie één verantwoordelijke aanwijzen.

Organiseer je als feitelijke vereniging meerdere kinderopvanglocaties? Dan neem je in de samenwerkingsovereenkomst op wie voor welke kinderopvanglocatie de verantwoordelijke is. Het is mogelijk dat dezelfde persoon voor meerdere kinderopvanglocaties verantwoordelijk is.

ANDERE BEPALINGEN OVER DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

- De samenwerkingsovereenkomst wordt ondertekend door alle leden met daarbij de datum van ondertekening.
- De samenwerkingsovereenkomst (met eventuele bijlagen) wordt bewaard op het adres van de feitelijke vereniging. Op verzoek van Kind en Gezin bezorg je een kopie van de overeenkomst en eventuele bijlagen per post of elektronisch. Kind en Gezin kan gegevens opvragen naar

² De Memorie van Toelichting bij artikel 55 van het Rekendecreet verduidelijkt op welke manier een overheid subsidies kan geven aan feitelijke verenigingen. Bij de subsidietoekenning moet de overheid weten hoe de subsidies verdeeld worden, hoe elk zijn aandeel verantwoordt,... Op basis van de samenwerkingsovereenkomst weet Kind en Gezin op welke manier de subsidie van de feitelijke vereniging wordt toebedeeld aan de leden.

³ Hiermee wordt de verantwoordelijke bedoeld zoals regelgevend bepaald in artikel 39 van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013.

aanleiding van een onderzoek, om de samenstelling te kennen of in het kader van steekproefcontroles over het naleven van de regelgeving.

DE NAAM EN HET ADRES VAN DE FEITELIJKE VERENIGING

In de samenwerkingsovereenkomst moet ook de naam en het adres van de feitelijke vereniging zijn vermeld.

Als je RSZ-plichtig bent dan moet de naam bestaan uit de familienamen van de individuele leden.

Als je niet RSZ-plichtig bent kan je de naam van de feitelijke vereniging zelf kiezen. Ook dan kan de naam bestaan uit de familienamen van de individuele leden. Dit heeft als nadeel dat de naam (en ook de vergunning) moet aangepast worden telkens de samenstelling van de feitelijke vereniging wijzigt.

Je kan ook de naam van je kinderopvanglocatie kiezen, voorafgegaan door FV van feitelijke vereniging. Een voorbeeld: de naam van de kinderopvanglocatie is "De trolletjes"; de naam van de organisator/feitelijke vereniging is dan "FV De trolletjes". Zo zie je dat er een verband bestaat, maar is er toch duidelijk een verschil tussen de organisator en de locatie.

Wat moet je doen als je de naam wil wijzigen?

- De naam en het adres van de feitelijke vereniging moeten vermeld zijn in de samenwerkingsovereenkomst. Als je de naam wenst te wijzigen maar niet de gehele samenwerkingsovereenkomst, dan kun je dit opnemen in een bijlage. Deze bijlage moet door alle leden zijn ondertekend en ook gedateerd zijn, zodat we weten vanaf wanneer dit wijzigt.
- Maak de samenwerkingsovereenkomst en eventueel de bijlage over aan Kind en Gezin – Ondersteuningsteam Kinderopvang – Hallepoortlaan 27 – 1060 Brussel via e-mail: KO.klantenbeheer.ondersteuning@kindengezin.be

HOE VERKRIJG JE EEN ONDERNEMINGSNUMMER VOOR DE FEITELIJKE VERENIGING?

Vorm je een feitelijke vereniging en stel je personeel te werk dan ben je **RSZ-plichtig** en dan moet je het ondernemingsnummer aanvragen bij de Rijksdienst Sociale Zekerheid (RSZ). Ook bij wijzigingen wend je je tot RSZ.

- Sinds 1 januari 2014 is elke feitelijke vereniging die opvang organiseert voor baby's en peuters verplicht om een ondernemingsnummer te hebben.

- Heeft de feitelijke vereniging **al een ondernemingsnummer** via de RSZ omdat ze met werknemers werkt, dan moet je dit niet meer aanvragen via Kind en Gezin.
- Heeft de feitelijke vereniging nog **geen ondernemingsnummer** en ben je niet RSZ- of BTW-plichtig, dan
 - moet elk lid eerst afzonderlijk een eigen actief ondernemingsnummer hebben. Dit kan je aanvragen via een Ondernemingsloket.
 - Met het ondernemingsnummer en het rijksregisternummer van elk individueel lid vraag je bij Kind en Gezin het ondernemingsnummer voor de feitelijke vereniging aan.

Je doet de aanvraag via het volledig ingevulde formulier, 'aanvraag van een ondernemingsnummer voor feitelijke verenigingen'. Je vindt het formulier op www.kindengezin.be, ga naar '**Kinderopvang > Sector baby's en peuters > Procedures, formulieren, software > Procedures en formulieren > Baby's en peuters: beheer en organisatie**'.

- De startdatum die je op het formulier invult, is de datum waarop de samenwerkingsovereenkomst tussen de leden is gesloten.
- De **naam van de feitelijke vereniging** bestaat uit de familienamen van de individuele leden, tenzij in de samenwerkingsovereenkomst een andere naam is vastgelegd. Je kan er dus voor kiezen om de feitelijke vereniging én de kinderopvanglocatie dezelfde naam te geven, op voorwaarde dat deze naam in de samenwerkingsovereenkomst vermeld staat als de naam van de feitelijke vereniging.
- Het adres van de feitelijke vereniging is het adres zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.
- De contactpersoon is het aanspreekpunt voor Kind en Gezin.
- Het formulier moet ondertekend zijn door alle leden.
- Je verstuurt dit formulier naar het e-mailadres dat is vermeld op het formulier.
- Na ontvangst van het ondertekende formulier bezorgt Kind en Gezin jou het ondernemingsnummer via e-mail.
- Met het ondernemingsnummer kan je een vergunning aanvragen.

WAT DOE JE ALS DE SAMENSTELLING VAN DE FEITELIJKE VERENIGING WIJZIGT?

- Bij elke wijziging van de samenstelling van de feitelijke vereniging moet je in principe een **nieuw ondernemingsnummer** aanvragen.
- Een nieuwe feitelijke vereniging is ook een nieuwe organisator. Wanneer de organisator wijzigt, moet je ook een **nieuwe vergunning** aanvragen op naam van de nieuwe organisator.

Deze werkwijze heeft een aantal administratieve en andere gevolgen. Wens je deze gevolgen niet dan is **een andere aanpak mogelijk**, op voorwaarde dat dit duidelijk is beschreven in de samenwerkingsovereenkomst.

1. De feitelijke vereniging blijft bestaan: je moet geen nieuw ondernemingsnummer –en geen nieuwe vergunning- aanvragen

Als de samenstelling van een feitelijke vereniging wijzigt, dat wil zeggen als er een individueel lid weggaat en/of er een individueel lid bijkomt, dan is het mogelijk dat de feitelijke vereniging blijft bestaan en dan is het niet nodig om een nieuw ondernemingsnummer aan te vragen.

Dit kan enkel op voorwaarde dat **in de samenwerkingsovereenkomst** is vastgelegd dat er leden kunnen toetreden of weggaan zonder dat de feitelijke vereniging wordt ontbonden, maar dat wijzigingen worden bijgehouden in een bijlage van de samenwerkingsovereenkomst.

Ook andere wijzigingen neem je op in de bijlage. De samenwerkingsovereenkomst moet immers steeds actueel en correct zijn. Zo bijvoorbeeld kan het werkregime van een bestaand lid of de verdeelsleutel tussen de bestaande leden wijzigen als er een lid weggaat of een nieuw lid toetreedt.

- **Bij het vertrek van een lid van de feitelijke vereniging**

- Ga je na of in de samenwerkingsovereenkomst duidelijk is omschreven dat:
 - bij vertrek van een lid de feitelijke vereniging niet ontbonden wordt;
 - deze wijziging kan vastgelegd worden in een bijlage.
- Maak je een bijlage op, waarin de datum vermeld staat vanaf wanneer het uittredend lid niet langer deel uitmaakt van de feitelijke vereniging en hoe de aansprakelijkheid wordt geregeld.
Je vermeldt hierbij ook de andere gegevens uit de samenwerkingsovereenkomst die wijzigen, zoals werkregime en/of verdeelsleutel.
- Alle leden en het uittredend lid ondertekenen de bijlage.
- Je bewaart de bijlage samen met de samenwerkingsovereenkomst.

OPGELET: Als een feitelijke vereniging 2 leden heeft en één van de twee stopt dan heeft de feitelijke vereniging geen recht van bestaan meer en moet het ondernemingsnummer -en dus ook de vergunning- worden stopgezet.

- **Bij de toetreding van een nieuw lid bij de feitelijke vereniging**

- Ga na of in de samenwerkingsovereenkomst duidelijk is omschreven dat:
 - bij toetreding van een nieuw lid de nieuwe samenstelling van de feitelijke vereniging niet ontbonden wordt
 - deze wijziging kan vastgelegd worden in een bijlage
- Het nieuwe lid vraagt een eigen ondernemingsnummer aan via een Ondernemersloket
- Het nieuwe lid moet een uittreksel uit het strafregister model 596.2Sv. (niet ouder dan drie maand) ter beschikking hebben
- Voor elk nieuw lid moet een nieuwe bijlage opgemaakt worden waarin minstens wordt vermeld:
 - de identiteit
 - het rijksregisternummer
 - het ondernemingsnummer
 - de rechtsvorm
 - de startdatum
 - het werkregime. Dit is het aantal uur dat de leden van de feitelijke vereniging werken in de kinderopvanglocatie
 - de verdeelsleutel tussen de personen die deel uitmaken van de feitelijke vereniging
- De bijlage wordt ondertekend door alle bestaande leden en het nieuwe lid

- **Aanpassing van deze gegevens in de Kruispuntbank (KBO) en bij Kind en Gezin**

- Als er een lid vertrekt en/of er komt een nieuw lid bij, dan moeten wij deze gegevens aanpassen in het KBO en in je dossier bij Kind en Gezin
- Je maakt de volgende documenten over aan jouw klantenbeheerder van Kind en Gezin:
 - de samenwerkingsovereenkomst
 - de bijlage waarin het vertrek van een lid of de toetreding van het nieuwe lid wordt vastgelegd, ondertekend door alle leden. Ook de startdatum, het ondernemingsnummer en het rijksregisternummer van het nieuwe lid worden daarin vermeld
 - het uittreksel strafregister model 596.2Sv
- Zo is de samenstelling van de feitelijke vereniging bekend bij Kind en Gezin en kunnen wij de gegevens van de leden ervan aanpassen in het KBO.

OPGELET:

Heb je een ondernemingsnummer aangevraagd bij Kind en Gezin en ga je pas nadien met werknemers werken (dus word je pas nadien RSZ-plichtig) dan moet RSZ akkoord gaan met de werkwijze dat het ondernemingsnummer van de feitelijke vereniging behouden blijft bij wijziging van de leden.

2. De feitelijke vereniging wordt ontbonden en er wordt een nieuwe vereniging opgericht of je vormt de feitelijke vereniging om tot een andere rechtspersoon (BVBA, VZW,..): je moet een nieuw ondernemingsnummer (en een nieuwe vergunning) aanvragen

Is er in de samenwerkingsovereenkomst niet bepaald of en hoe je de samenstelling van de feitelijke vereniging kan wijzigen en vind je het belangrijk om dit zo te houden? Dan ontstaat er bij elke wijziging van de individuele leden een nieuwe feitelijke vereniging.

- Je maakt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met alle vereiste bepalingen.
- Je vraagt een nieuw ondernemingsnummer aan bij Kind en Gezin via deze link <http://www.kindengezin.be/img/aanvraag-ondernemingsnummer-feitelijke-verenigingen.docx> . Een ondernemingsnummer is immers niet overdraagbaar op een andere of nieuwe feitelijke vereniging.
- Je wordt als nieuwe feitelijke vereniging met nieuw ondernemingsnummer een 'nieuwe organisator'. Je moet dan voor jouw kinderopvanglocatie(s) een nieuwe vergunning aanvragen met alle vereiste documenten.
- Als je een afwijking had voor kennis van het organisatorisch beheer omdat je als organisator actief was op 1 april 2014, dan vervalt deze afwijking. Je kan ze niet opnieuw aanvragen. Je moet dan meteen aan deze voorwaarde voldoen.
- De attesten die je had voor een afwijking van infrastructuur of voor de leefgroepindeling vervallen. De nieuwe feitelijke vereniging kan ze wel opnieuw aanvragen.

HET REKENINGNUMMER VAN DE FEITELIJKE VERENIGING

Wanneer een feitelijke vereniging subsidies ontvangt, moet een rekeningnummer worden doorgegeven aan Kind en Gezin waarop de subsidies worden gestort.

Het rekeningnummer moet slaan op de feitelijke vereniging zelf, wat betekent dat de naam van de rekening identiek moet zijn aan de naam zoals vermeld in het KBO

WIJZIGING GEGEVENS

Een aantal gegevens van de organisator, locatie of personen werkzaam in de opvang die wijzigen hebben niet altijd een impact op de vergunning. Je moet ze toch doorgeven aan Kind en Gezin. Een overzicht van deze wijzigingen en werkwijze vind je terug in de procedure 'wijzigingen zonder gevolgen voor de vergunning' op www.kindengezin.be, ga naar '**Kinderopvang > Sector baby's en peuters > Procedures, formulieren, software > Procedures en formulieren > Baby's en peuters: beheer en organisatie**'.

Voor meer informatie hierover kan je ook terecht bij je klantenbeheerder.

WIJZIGING GEGEVENS IN DE KRUISPUNTBANK

Een aantal overheidsdiensten (FAVV, provinciebesturen, ...) maken gebruik van de gegevens uit de Kruispuntbank. Het is dan ook belangrijk dat je steeds de gegevens in de individuele ondernemingsnummers van de leden up to date houdt.

Als natuurlijk persoon kun je zelf en gratis een aantal gegevens raadplegen, invoeren, wijzigen of doorhalen in de Kruispuntbank van Ondernemingen:

- de vermelding van de website;
- telefoon- en faxnummers;
- e-mailadres;
- bankrekeningnummer;
- gegevens van de vestigingseenheden; zoals de handelsnaam en het adres (van de kinderopvanglocatie)

Dit kan via KBO "Private Search" en via volgende link

<https://kbo-bce-wi.economie.fgov.be/kbo/privatesearch/index.jsf>

Zoals hierboven omschreven worden een aantal wijzigingen in verband met de feitelijke vereniging door Kind en Gezin opgenomen. Ook de stopzetting van het ondernemingsnummer van de feitelijke vereniging wordt door Kind en Gezin gedaan.

OPGELET BIJ DE VERHUIZING VAN DE KINDEROPVANGLOCATIE

Als een kinderopvanglocatie verhuist dan moet de feitelijke vereniging een nieuwe vergunning aanvragen. Vergeet niet om in het KBO het adres van de kinderopvanglocatie aan te passen bij de

gegevens van de vestigingseenheid als natuurlijk persoon. De feitelijke vereniging die wordt aangemaakt door Kind en Gezin heeft immers geen vestigingseenheid en het Voedselagentschap (FAVV) baseert zich op de gegevens van de vestigingseenheid van de individuele leden.